



# RAAD VAN STATE

## afdeling Wetgeving

advies 64.959/3  
van 7 januari 2019

over

een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering ‘betreffende  
de vrije stroken langs autosnelwegen’

Op 11 december 2018 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering ‘betreffende de vrije stroken langs autosnelwegen’.

Het ontwerp is door de derde kamer onderzocht op 27 december 2018. De kamer was samengesteld uit Jo BAERT, kamervoorzitter, Jeroen VAN NIEUWENHOVE en Peter SOURBRON, staatsraden, Jan VELAERS en Bruno PEETERS, assessoren, en Annemie Goossens, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Dries VAN EECKHOUTTE, eerste auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 7 januari 2019.

\*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

\*

### STREKKING EN RECHTSGROND VAN HET ONTWERP

2. Het voor advies voorgelegde ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering strekt ertoe de vrije stroken langs autosnelwegen te regelen. Het ontworpen besluit komt in de plaats van het koninklijk besluit van 4 juni 1958 ‘betreffende de vrije stroken langs autosnelwegen’ dat, voor wat betreft het Vlaamse Gewest, wordt opgeheven.

3. Het ontworpen besluit vindt in beginsel rechtsgrond in artikel 10, eerste lid, van de wet van 12 juli 1956 ‘tot vaststelling van het statuut der autosnelwegen’.

Voor artikel 9 van het ontwerp, dat betrekking heeft op de taken van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid “Agentschap Wegen en Verkeer” (hierna: agentschap) wordt rechtsgrond gevonden in artikel 87, § 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’.

### ONDERZOEK VAN DE TEKST

#### Aanhef

4.1. In de aanhef dient een nieuw eerste lid te worden ingevoegd dat luidt:

“Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, artikel 87, § 1;”.

4.2. Het huidige vierde lid van de aanhef moet worden geschrapt.

#### Artikel 2

5.1. In de inleidende zin van artikel 2 van het ontwerp wordt beter verduidelijkt dat het om “vrije” stroken gaat.

5.2. De gemachtigde stemde ermee in om – in lijn met de toelichting in de nota aan de Vlaamse Regering – in artikel 2, 1°, van het ontwerp het woord “bouwwerken” te vervangen door de zinsnede “constructies overeenkomstig artikel 4.1.1, 3°, VCRO”.

### Artikel 3

6.1. Aangezien de notie “hoogstammige boom” geen eenduidige juridische betekenis heeft, moet in de tekst zelf van het ontwerp worden gepreciseerd wat daaronder wordt verstaan. De stellers van het ontwerp wordt aangeraden om in artikel 3, eerste lid, van het ontwerp na de woorden “hoogstammige bomen” de zinsnede “overeenkomstig artikel 4.2.1, 3°, VCRO” in te voegen.

6.2. De gemachtigde gaf de volgende toelichting over de draagwijdte van de “verkeersveiligheidsoverwegingen” voor het invoeren van een algemeen verbod op het planten van hoogstammige bomen in de eerste tien meter van de vrije stroken:

“De hoogstammige bomen hebben een mogelijk grotere impact op de verkeersveiligheid. Niet alleen zijn ze vanuit hun aard hoger en hebben zij dus indien ze omvallen meteen een impact op het autosnelwegdomein zelf, ook indien de takken van op grote hoogte vallen zal dit een grotere impact hebben op het autosnelwegdomein dan in het geval van laagstammige bomen en struiken.

Daarnaast is de aard van het autosnelwegdomein zodanig, dat ingeval van calamiteiten er ook meteen een grote impact is op de mobiliteit.

Vanuit een zorgvuldig handelen door de wegbeheerder of de eigenaar en de grote potentiële impact dienen hoogstammige bomen ook meer gemonitord te worden dan laagstammige bomen of struiken.”

6.3. Aan de gemachtigde werd tevens gevraagd naar een verantwoording, in het licht van het evenredigheidsbeginsel vervat in artikel 16 van de Grondwet en artikel 1 van het eerste protocol bij het Europees Verdrag over de rechten van de mens, voor het algemeen verbod dat wordt ingesteld door artikel 3, eerste lid, van het ontwerp. Hij antwoordde:

“Het verbod gaat niet verder dan strikt noodzakelijk:

Bestaande hoogstammige bomen kunnen behouden blijven en zullen zoals in de nota werd aangegeven op geregelde tijdstippen gemonitord worden.

Daarnaast gaat het enkel om een algemeen verbod in de eerste tien meter van de bouwvrije strook. Het verbod geldt niet voorbij de tiende meter en is in die zin reeds beperkt tot het absolute begin van de bouwvrije stroken.

Ook ten aanzien van andere infrastructuur, zoals een tankstation, vormen de hoogstammige bomen een mogelijk groter gevaar dan laagstammige bomen of struiken en is het verbod in die zin ook pertinent. De impact van een hoogstammige boom op een tankstation heeft ook meteen invloed op de verkeersveiligheid en de mobiliteit.

De bouwvrije strook kan inderdaad ook op privaat domein gelegen zijn; ook hier geldt dat enkel een verbod in de eerste tien meter van kracht is, waarbij de eigenaars van het privaat domein nog steeds laagstammige bomen en struiken kunnen planten in de eerste tien meter van de bouwvrije stroken. Het verbod is in die zin ook proportioneel. De Vlaamse Regering heeft het verbod niet ingesteld voor de zone voorbij de tiende meter, aangezien de impact, zelfs indien in dat geval uitzonderingen zouden worden voorzien, op het eigendomsrecht groot zou zijn.

Tot slot wordt ook de koppeling gelegd met de verplichting om een kapvergunning te bekomen voor het vellen van hoogstammige bomen. Zelfs indien de bomen potentieel een acuut gevaar zouden vormen en een vrijstelling van de stedenbouwkundige

vergunningsplicht mogelijk is, zou nog de schriftelijke instemming van de burgemeester bekomen moeten worden. Het is in dat opzicht aangewezen om die situaties eerder te voorkomen en te opteren voor laagstammige bomen of struiken in de eerste tien meter van de bouwvrije stroken.

De beperking van het gebruik van de eigendom is dus geenszins zo verreikend dat ze aanzien kan worden als een quasi-onteigening.”

#### Artikel 5

7. De gemachtigde bevestigde dat, om in overeenstemming te zijn met de bedoeling van de stellers van het ontwerp, in artikel 5 van het ontwerp een tweede lid moet worden ingevoegd waarin wordt bepaald dat de aanvraag wordt gericht aan de wegbeheerder die deze vervolgens voorlegt aan de bevoegde minister.

#### Artikel 6

8. De gemachtigde bevestigde eveneens dat de verbodsbepaling in het tweede lid van artikel 6 van het ontwerp enkel van toepassing is op de vrije stroken.

Aan de stellers van het ontwerp wordt ter overweging gegeven om het bepaalde van artikel 6, tweede lid, van het ontwerp in te voegen als een nieuw punt 3° in artikel 2 ervan. Dit punt zou dan als volgt kunnen worden geformuleerd: “een groene haag op minder dan 50 cm achter de grens van de autosnelweg te plaatsen of een groene haag te houden die meer dan een meter breed is;”.

#### Artikel 7

9. In artikel 7, eerste en tweede lid, van het ontwerp moet telkens de vermelding “en 5” worden geschrapt. De afwijkingen vermeld in artikel 5 worden immers verleend door de Vlaamse minister bevoegd voor het mobiliteitsbeleid. De wegbeheerder kan voor de in artikel 5 bedoelde afwijkingen niet in de plaats treden van de bevoegde minister.

#### Artikel 8

10. Hieromtrent om nadere toelichting gevraagd, bevestigde de gemachtigde dat de bedoelde regularisaties vermeld in artikel 8 van het ontwerp enkel betrekking hebben op onwettige situaties die reeds bestaan op het ogenblik dat het te nemen besluit in werking treedt. Het verdient de voorkeur om dit in de tekst van het ontwerp uitdrukkelijk te bepalen.

Artikel 9

11. In artikel 9 van het ontwerp dient de zinsnede “artikel 4, 5, 6, 7 en 8” te worden vervangen door de zinsnede “artikelen 4, 6 en 7”.

Daarnaast wordt het best in een afzonderlijke delegatie voorzien aan het hoofd van het agentschap voor de “regularisaties” overeenkomstig artikel 8 “*juncto* artikel 4” van het te nemen besluit.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Annemie GOOSSENS

Jo BAERT